

„То је био потез очајника, јер су Синђелића оставиле на цедилу остале српске вође, али и једна страна сила (читај Русија) која није помогла када је требало. Он се побунио против царства, тако да је његов херојски чин морао бити угушен. Ту околност морамо имати у виду када оцењујемо догађаје из прошлости“

Овим речима је господин Ахмет Суха Умар, амбасадор Републике Турске у Београду, оценио знаменити бој на Чегру, чија је годишњица недавно била обележена. Он је најавио и да ће његова држава помоћи изградњу спомен-собе посвећене том догађају, али и исказао спремност да Република Турска обнови утврђења из Отоманске империје (попут оног у Раму) који се већ годинама налазе у лошем стању.

Овим дипломатским гестовима на први поглед нема се шта приговорити. Они се, напротив, могу тумачити као пример толеранције и жеље да се на прошлост гледа из једног новог угла, који ће уважити свачија осећања и интересе. Али, када се мало „загребе испод површине“ из тог и других поступака званичне Анкаре могу се прозрети и потпуно другачије намере. Стиче се утисак да они најављују једно ново доба у којем ће Турска, на нашим просторима бити много присутнија него раније и то до те мере да многи тврде како нас, уместо Европске у блиској будућности очекује – Османска унија.

Чини ли вам се ова тврдња претераном? Када се мало боље сагледају догађаји којима смо протеклих месеци били сведоци, анализирају односи и интереси великих сила на нашем простору, али и потражи савет од „учитељице живота“ (историје), лако се може закључити да она није без основа.

Наши званични, додуше, и даље упорно понављају познату мантру да „Европа нема алтернативу“ и да је улазак у Европску унију „стратешко опредељење државе и циљ свих циљева“, али је већ сада јасно да та прича неће ићи током који нам они сервирају. Јер, економска криза, проблеми унутар Европске уније, као и стратешки циљеви њених најутицајнијих држава, учинили су своје. Званичници Немачке, најутицајније државе унутар Уније, у више наврата су јасно ставили до знања да још једино Хрватска може да очекује улазак у ЕУ, док за остале земље „западног Балкана“ тамо у блиској будућности места једноставно – нема. То, увијено или отворено, наглашавају и представници других земаља, а као неодрживом истичу и тезу коју наши званичници стално понављају (мада је мало вероватно да у њу верују) „да су статус Косова и приближавање Србије Европској унији два одвојена процеса“. О томе су, уосталом директно говорили Стивен

Пише: Јован Гајић
субота, 10 јул 2010 08:47

Вордсворт, амбасадор Велике Британије у Србији, Бернارد Кушнер, представници Белгије и Холандије и други „осведочени пријатељи“ наше земље. Ваљда знајући све ово, а не желећи да (јавно) одустану од „циља свих циљева“ наше власти су неприметно одустале од 2014. као „кључне“ године, када ћемо постати чланица ЕУ (о томе више не говори ни један, властима наклоњен медиј) већ истичу како „нису важни рокови“ већ главни циљ и „реформе“ које на том путу треба спровести.

Али, није Србија једина за коју, у скорије време у Европској унији, изгледа неће бити места. Јер, осим осталих држава „западног Балкана“ (изузев Хрватске) тамо, по свему судећи нема места ни за – Турску. То је, пре свега последица оштрог противљења Немачке, Француске и још неких држава које се плаше да би њеним примањем у ЕУ био отворен пут „исламизацији Европе“ (због отварања граница и доласка новог таласа „економске емиграције“).

То, изгледа (мада невољно) почиње да схвата и званична Анкара, која је у протеклих 20 година уложила много труда како би постала чланица ЕУ. Због тога, разочарења у западне вредности, дволичне политике великих сила, али и све теже економске ситуације (која утиче и на јачање екстремизма) Турска је, изгледа решила да промени курс. Она се, последњих година све више окреће „неоосманлијској политици“ односно остваривању доминантог утицаја Анкаре на простору некадашњег Османског царства, а то је простор од Кавказа и Перијског залива до тзв „западног Балкана“.

У вођењу такве политике у прилог јој иду њена економска и војна снага, демографски потенцијал, још присутно турско наслеђе у овим крајевима, али пре свега – интереси и намере великих сила. Јер, препуштање Турској овог дела „западног Балкана“ иде у прилог како САД и Великој Британији које (и поред повремених несугласица) Анкару и даље сматрају својим главним савезником међу муслиманским земљама, тако и оним европским државама који се противе уласку Турске у Европску унију. САД и Велика Британија верују да ће, преко Анкаре, као „истуреног играча“ остварити доминантан утицај на овом простору и спречити да друге земље, а пре свега Русија (видети цитат амбасадора Умара са почетка текста) овде остваре свој утицај. Тиме као да се пресликава политика коју је, још у 19 веку према решавању „источног питања“ водила Велика Британија која је, на сваки начин покушавала да подржавањем Османског царства „истисне“ Русију са Балкана и Мале Азије.

Оваква политика, из сличних циљева одговара Немачкој и Француској, које уз то верују и да ће, на тај начин дати „сатисфакцију“ Анкари за њихово противљење да Турска постане чланица Европске уније (при чему ће Сава и Дунав постати граница

Пише: Јован Гајић
субота, 10 јул 2010 08:47

немачко-турског интересног подручја). На крају, изгледа да оваква политика, невољно одговара и Русији и то из два разлога. Први је жеља да, из својих интереса (изградња гасовода Јужни ток, јачање утицаја на кавкаске муслимане и државе тог простора, однос према Израелу и Ирану) оствари што коректније односе са Турском (што, изгледа одговара и Анкари). Други разлог је крајње неискрен и дволичан однос званичног Београда према Русији, који се и поред понављања да је Москва „један од стубова“ српске спољне политике у потпуности окренуо западу. Видећи да на овом простору више нема ни једног поузданог савезника, да су све државе (укључујући и Србију) решиле да се ставе под „кишобран“ НАТО пакта и утацај инструмената мултинационалног капитала (ММФ, Светска банка, велике западне компаније...), једном речју, закључивши да јој овај регион више ни због чега није претерано занимљив и званична Москва се, изгледа сагласила да западни Балкан препусти - Анкари.

То су неки од разлога што је Турска постала једна од најчешћих дестинација наших званичника, тако да не прођу ни две-три недеље а да се неко од њих не сусретне са Гулом, Ердоганом, Давутоглуом или другим политичарима из Анкаре. Ангажовањем Турске усвајају се декларације (попут Истамбулске, којом Србија гарантује суверенитет и целовитост БиХ и подржава њено чланство у НАТО пакту), уговарају сусрети политичара (долазак Силајџића у Београд) припремају конференције држава „западног Балкана“ (састанак у Сарајеву), мире завађене, политичке и верске вође Бошњака у Рашкој области, а има и мишљења (која, наравно нико није спреман да потврди) и да је усвојање Резолуције о Сребреници, значајним делом последица притиска из Турске.

Сусрете наших и турских политичара, обично прате и изјаве о „изузетним односима“ и „великом пријатељству“ између две земље, у чему, наравно не би било ничег лошег да званична Анкара то пријатељство не „доказује“ на прилично необичан начин. Наиме, Турска је једна од пет земаља које су прве признале Косово и један је од најчвршћих заговорника њене независности. Тако су недавно, медији пренели да је после једног „успелог“ сусрета представника наше две државе, на којем је потврђено „изузетно пријатељство“ Србије и Турске, премијер Ердоган примио косовског премијера Хашима Тачија и том приликом му обећао „помоћ у лобирању за независно Косово“. Зашто Србија потписује декларације којом гарантује суверенитет других држава, а да истовремено од тих држава не тражи да потврде наш суверенитет и о каквом се то, новом облику пријатељства ради, када ти „пријатељ“ лобира за признавање отцепљења дела територије коју сматрамо својом, питања су која, за сада, остају без одговора.

Можда неки од тих одговора леже у чињеници да је турски капитал све присутнији у економски осиромашеној и од страног новца све зависнијој Србији. Тако се турски авиопревозник појављује као један од потенцијално најозбиљнијих купаца ЈАТ-а, а амбасадор Умар најављује и интересовање Турске за обнову војног аеродрома Лађевци

Србија и „нова реалност“ на Балкану: Европска или Османска унија?

Пише: Јован Гајић
субота, 10 јул 2010 08:47

(тј. за његову пренамену у цивилни), али и за изградњу путне инфраструктуре у Санџаку, изградњу дела ауто-пута кроз Србију (и то, наравно оног његовог дела који пролази кроз Санџак), улагање у српску индустрију... Има и назнака да су Турци веома заинтересовани за куповину једног од наших најпознатијих кошаркашких клубова! Све то прате и чудне иницијативе, наводно мотивисане искључиво економским разлозима, попут оне о оснивању друштва „Пријатеља Санџака“ (у чему поред званичне Анкаре, изгледа активно учествује и британска дипломатија).

Када се све то има у виду онда и изјаве, попут оне амбасаора Умара изговорене приликом обележавања годишњице битке на Чегру „више од 500 година живели смо заједно и ја сам срећан што то чинимо опет“ не звуче нелогично, баш као и његова, помало шаљива изјава да Срби неће имати потребе да због све већег присуства Турске уче њихов језик, јер је као део заједничког наслеђа у српском језику остало око осам хиљада турских речи!

Има и циника који говоре да би, после свега, а као знак успостављања толеранције и новог погледа у прошлост, неког наредног Сретења, поред споменика Карађорђу у Оршцу требало подићи и споменик четворици дахија, због којих је устанак и почео. Други, опет говоре да за тим нема потребе. Јер, и без тога има довољно доказа који говоре у прилог „новој реалности“ на Балкану, односно чињеници да нам је уместо Европске (која, наравно „нема алтернативу“) намењена – Османска унија.